

Osnovi računarske inteligencije 2018/19

Mašinsko učenje

Arthur Samuel (1959):

Disciplina koja omogućuje računarima da UČE bez da su eksplicitno programirani.

Tom Mitchel (1998):

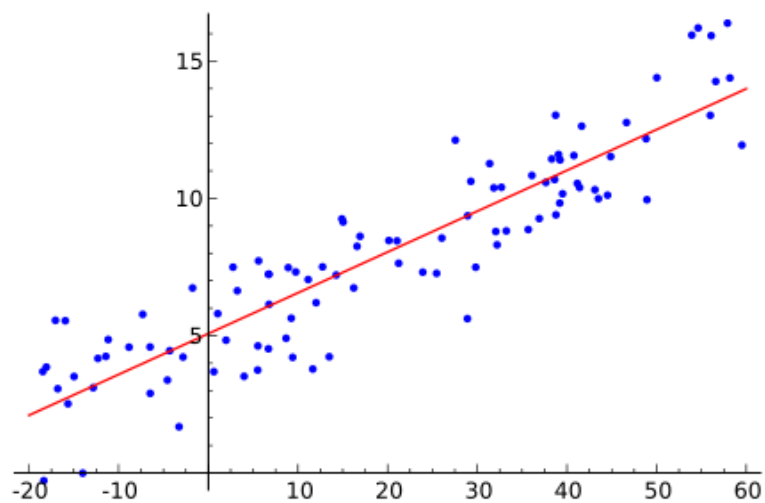
Dobro postavljen problem UČENJA.

Za računarski program kažemo da UČI na osnovu ISKUSTVA (E) u odnosu na neki POSAO (T) i meru KVALITETA (P) ako svoje performanse merene sa P radeći posao T unapređuje korišćenjem iskustva E.

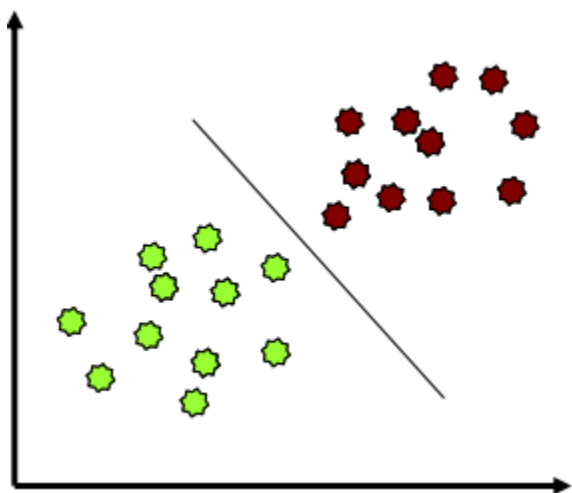
Učenje	Šta se uči	Parametri Struktura modela Skriveni koncepti
	Na osnovu čega se uči	Označeni podaci Ne označeni podaci Povratna sprega
	Cilj učenja	Predikcija Dijagnostika Analiza ili sumiranje
	Način učenja	Online, offline Aktivno, pasivno
	Rezultat učenja	Klasifikacija, regresija...

Nadgledano učenje

Regresija

Klasifikacija

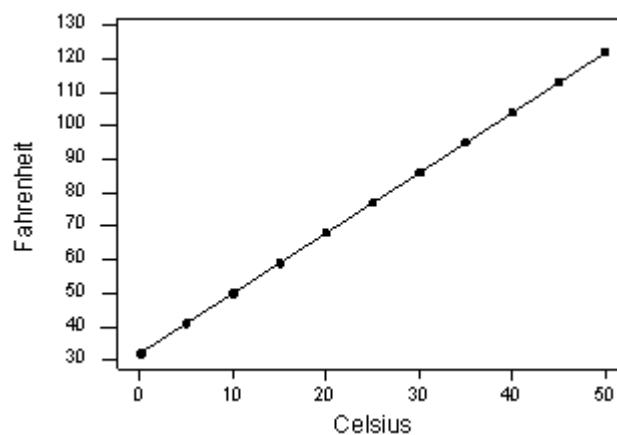
Linearna regresija

Statistički metod koji omogućava proučavanje veze između 2 kontinualne promjenljive:

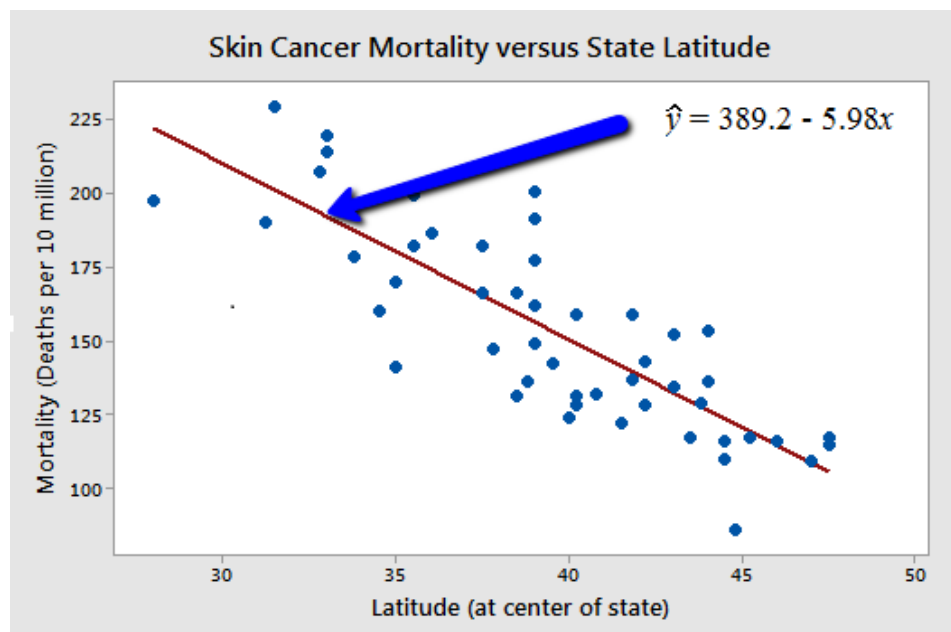
- **x** – nezavisna promjenljiva (prediktor)
- **y** – zavisna promjenljiva (odziv)

Deterministička (funkcionalna) zavisnost – tačno određivanje **y** na osnovu **x**:

$$\text{Fahr} = \frac{9}{5} * \text{Cels} + 32$$

Statistička zavisnost – veza između 2 promjenljive nije savršeno tačna:

Kriterijum najmanjih kvadrata

Minimizovati sumu kvadrata grešaka predikcije:

- jednačina koja najbolje „fituje“ $f(x) = ax + b$
- odrediti a i b tako da je vrednost funkcije greške minimalna:

$$\Phi(a, b) = \sum_{i=1}^n (b + ax_i - y_i)^2$$

Da bi odredili minimum funkcije greške, izjednačićemo njene parcijalne izvode po a i b sa nulom:

$$\frac{\partial \Phi(a, b)}{\partial a} = 0$$

$$\frac{\partial \Phi(a, b)}{\partial b} = 0$$

Nakon izvođenja dobijamo:

$$a = \frac{n \left(\sum_{i=1}^n x_i y_i \right) - \left(\sum_{i=1}^n x_i \right) \left(\sum_{i=1}^n y_i \right)}{n \left(\sum_{i=1}^n x_i^2 \right) - \left(\sum_{i=1}^n x_i \right)^2}$$

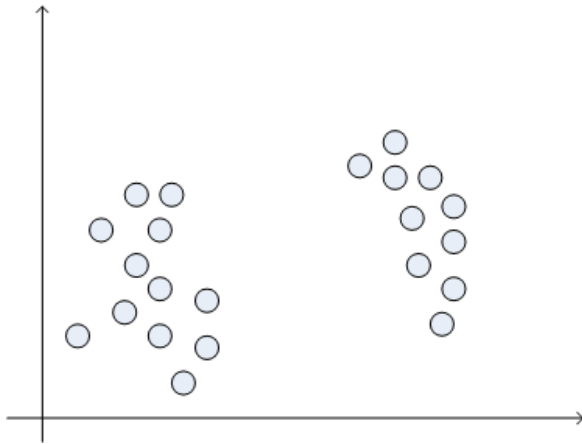
$$b = \frac{1}{n} \left(\left(\sum_{i=1}^n y_i \right) - a \left(\sum_{i=1}^n x_i \right) \right)$$

Nenadgledano učenje

Na osnovu podataka koji nisu označeni odrediti pravila ili parametre tako da se podaci mogu grupisati.

Nisu označeni jer se unapred ne zna kojoj grupi pripadaju.

Grupisanje/Klasterizacija

K-Means algoritam

Polazna pretpostavka:

broj grupa (K) je fiksna, konačan i unapred dat.

Cilj:

kreirati „kompaktne“ grupe.

Malo formalnije:

1. Inicijalizovati K grupa, odnosno K centara grupa μ_k

Za svaku iteraciju n (dok sistem konvergira):

2. Svaki objekat pridruži najbližem centru korišćenjem funkcije rastojanja
3. Izračunaj nove centre grupa na osnovu formule:

$$\mu_k = \frac{1}{n} \sum x_i$$

Gde je(su):

μ_k – centar grupa k

n – broj objekata koji pripadaju grupi k

x_i – objekti iz grupe k

Još malo formalnije:

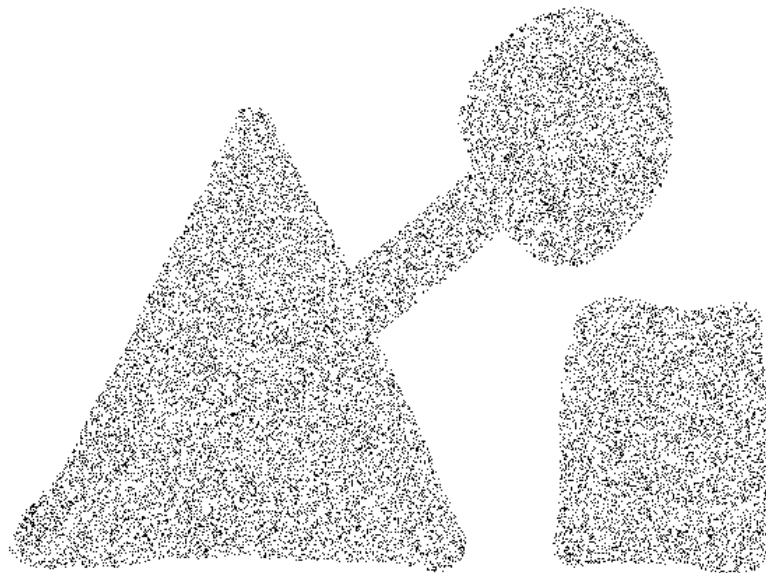
Tražimo minimum funkcije:

$$cost(\mu_1, \mu_2, \dots, \mu_k) = \sum_{\mu_j} \sum_{x_i \in j} (x_i - \mu_j)^2$$

DBSCAN (Density Based Spatial Clustering)

Algoritam: DBScan(D, eps, G)

- za sve tačke iz D čija je epsilon gustina manja od G, kažemo da su ŠUM i izuzimamo ih iz daljeg razmatranja
- za preostale objekte (T) koristimo pretragu kako kod obeležavanja regiona i tako formiramo grupu

Zadaci

1. Linearna regresija:

- u klasi **Program.cs** učitati skup podataka iz **data/skincancer.csv**
- u klasi **LinearRegression.cs** implementirati metodu **fit** koja određuje parametre **k** i **n**
- u klasi **LinearRegression.cs** implementirati metodu **predict** koja na osnovu prosleđene **x** vrednosti vraća predviđenu vrednost **y**.
- u klasi **Program.cs** pozvati metodu **fit** za učitane podatke i ispisati dobijene parametre **k** i **n**.
- u klasi **Program.cs** pozvati metodu **predict** i izvršiti predikciju za državu Hawaii (Lat = 20).

2. K-Means:

- u klasi **KMeans.cs** inicijalizovati centre grupa na slučajan način
- u klasi **KMeans.cs** dopuniti funkciju **pomeriCentar()** tako da računa novi centar u odnosu na elemente grupe
- dopuniti funkciju za računanje rastojanja koristeći Euklidsko rastojanje. (za vežbu probati i sa drugim rastojanjima npr Menhetn)
- grupisati države iz **skincancer** skupa podataka na osnovu geografske dužine i širine

Zadaci mogu biti implementirani u bilo kom programskom jeziku. Kostur projekta koji je dat u prilogu ovih vežbi ne morate koristiti!

DODATNI ZADATAK KLAUSTERIZACIJA: Implementirati DBScan algoritam i klasterizovati skincancer skup podataka kao u primeru za KMeans

DODATNI ZADATAK PREDIKCIJA: Implementirati višestruku regresiju. Izvršiti predviđanje za dobijanje raka na osnovu geografske širine i dužine.